

պիտէ վէ թէրթիպինէ տախիլ օրմալաւ ըրնը արդու իտէրիլ: Տուն մէրթէպէ տէ օլան ընհապինին, բիսգոպոսարըն հիւքմի գարադուշիսինէ գարըն մու հաֆազա օլունմագ իւզըն պիր հալ վէ մէվըրտէ պուլունմալարըն թալ լէպ իտէրիլ: Բուհանի չօպանըլըլ իտէն ընհապինին քէյֆէ մայէշա թէպտիլ վէ ազլի մատտէսի, Ֆրանսա ֆրգհընա տախի տախիլ օլունշ, վէ պու սօն կիւնէրտէ իշպու եֆք քեար, ումուսի պիր սուրէթ քէսպ իթմէք հէյնէթինտէ պուլունմալա զուռտան իշպու թէտպիրի ընտա իշլէրիլ:

«Պէնտի խամիս: Պիղ, սէր պէսյէթի պէսյէթի վէ թէրազիլ յաթը իտտալը թէսմին իտէն նիզա մաթը տէվլէթէ մէրպուլուդ, վէ պիւ նաէն ալէյհ բօլիթիգա վէ թարիս ճէ օլան սէպէպլէրէ, Բարանըն սէլաճիյէթի քեամիլէսի գայիտէյի տիւ նիյէսինին, տէվլէթէ մուսաթարսյը մուհիպ օլուդունտան, անը ընտա իտէրիլ, վէ Սիլլապուստա գայիտէի տիւնիյէ հէյնէթի քէսպ իթմիշ օլան իլթիթալմէթիլիյէ գարըն աշըլան մուհալէպէտէ գալիէն վէ սատալ գաթ իւզըն հիւքիւմէթիթիթիլ իտասահուալ իտէճէյիլիլ պէյան իլլէրիլ:

«Պէնտի սատիս: Մալիւմիւ ալմ մէ պիր քէյֆիյէթ տիր քի, պու կիւն քի կիւն Գաթիլ քի քիլիսէսինին միւշ ըրիֆի խարապ օլան հալը բիւր մէլալէ սէպէպ քէնտի քէնտինէ Յիսուս եան նամընը վէրէն ճէմիյէթ տիր: Չիւնքի թարիգաթը մէվքիւրէ, սիւն իլլէթիլ մէրաթիպի բիւհանիյէտէ վէ ճէմաթիլին իշինտէ մէտէնիյէթէ իալ սիւմ վէ տէվլէթէ մուսաթարալը վէ միլլէթէ զըտտ էֆքեար նէշը իշին քէնտի հիւքիւմէթիին սույի իթմիլալ իտէյօր, վէ չիւնքի սալիթէ, վէ պօզուդ պիր տիլապ թալիւմ վէ իծրա իլլէթիլինտէն, իշ պու թարիգաթըն շու իծրաթը մուգիլիլիսինէ պիր սուրէթի նէթիլմէ վէրիլմէտիքէ, քիւլիստէ միւսալէհա վէ սատալէթին վէ քէպալ քիլիսէ իլլէ ճէմիյէթի պէլէտիյէ արասընտա միւնասէպաթը անտիլլէն վիւնուստ պուլմասը միւսմ քիլիսիլ օլուդունտա իսքեաթ օլմուշուդ տուր:

«Պէնտի սապի: Վաթիլդ անըն վէր տիլի գարարարը իլլէ հէնուդ թէպէտ տիւլ իթմէթիլ վէ տէվլէթէթի թէրա ֆընտան սուրէթի բօլիթիլիլէտէ թանըլըլ վէ հիւսպէսի մատտէսի թէէ մին գըլլընըլ օլան Գաթիլ քի քիլի սէսինին աղալարը մագամընտա օլալազ, պիղ, քիլիսէին քեաֆէի էմիլըր սահիհէ վէ հէօճէթիթի իւզէրինէ օլան հազգլարըլըլ սաղլաւ ըլլըլ:

Իշ պու լայիհա, մօնիինէօր Տէօլլիլիլիլ վէ Մօնիինէօր Բայնքէնա վէ մօնիինէօր Շիլլթ վէ մօնա: Հիւպէր վէ մօնա: Մաէսէն վէ մօնա: Լանիլէն վէ մօնա: Ֆրիէտրիլ թարաֆլարըն տան իմզալանմըլ տըր: Պիր դաշ կիւն դարֆընտա, «ումուրու մէհամմ» իծրա իլլէթիլիլ տէյի թէքէպիլիլ իտէն Տօղուզունմու Բարա, եէնի պիր թէֆրիլա չըպարմալըլ միւֆ թէթիլ օլաճաղ տըր, վէ քէնտի հիւքիւմէթի, փառ իլլէտիլի շէյէթի պու վէճէ իլլէ իծրա իտէճէք տիր:

(Թուրքիայ տըր Բօմ)

Գաղմը բաշա վէ ճիլար մահալաթըն նըն չըֆըր թէտապիլիլ սիհիյէսինին թէրթիպինէ մէմուր զըլմիսինտէ սիհիյէ թարաֆընտան թագաթ օլունտան պիր գըթա մագպաթա տըր:

Պիր սյուսան եանի սեպտ. 3 տէն

պէրու, էվլէլ պիրի Պօղազ իշինտէ քեպին Սընալուտ քէպիւ սէվահիլլինտէ վէ միւթէազըպէն, տիկէրի Գաղմը բաշա տէրէսինտէ օլարազ, բայթիլթըլ Շահանէնին իքի վարու շուռտա զուհուրա կէլէն գօլէրա իլլէթի հազգընտա պէյն էլ նաա էսասլըլ էսասալըլ էնտիլէլի հալաթիլիլ շույու պուլմագտա օլուդունտան, կէրէք զուհուրա կէլէն խաթալըլ հազգընտա վէ կէրէք անը տէֆ իթմէք վէ անը մահուտա պիր հալէ վաղ իլլէթէ իշին իթթիլազ օլունմուշ օլան թէտապիր հազգընտա հազըլ գալմէն սէպաթ իտէն վուգուաթը իսիլաթաթէն պէյան իտէրէք, մէք քիւր թէվաթիլարըն թասհիհիլի մէնաֆիլի ամմէ խաթըլ իշին վաղիլ ֆէտէն առտա իտէրիլ: Շէյլէ քի, իլլէթի մէք քիւրէտէն թուլուրալ իլք տէֆա էօլէլիլ, Սընալուտ քէօյիւնտէ վաղը Բուսմ քիլիսէսինին իքի նէֆէր համմալարը օլուտ:

Հէր նէ գաաար պուլմարըն գօլէրաթան էօլտիլ քէրի ճէրհ օլունտա իտէտէ, իքի հաթիլա զարֆընտա, պու իքիլին թուլուրալ իլլէթ տէն քէպալ քի պէլ վէ եաթաալ իլլէթ քիլիլ տահա էօլտիլլէր:

Ֆագաթ մայիլ բէք չօղ տաամլար օլ իլլէթ տէն թուլուրալ իլլէթ տէն, նիհայէթ քէպիլ իֆագաթ իլլէթալլէր:

Իքէլալ իք սեպտեմբեր սյընըն օր թալարընտա, սայիլ մահէլլէրտէ պալըլ գօլէրաթան թուլուրալ իլլէթ տէն պիրի թօքհանէտէ, վէ պիրի Սա մաթիլաթա վէ իշիւ օրթաքէյաթ վէ իքիլ Սընալըլ չէյաթէ վուգու պուլուալ, քեաֆէսի տէ էօլտիլլէր:

Պուլլընըլ օլմայալ իշպու խաթալալըլըլ պիրիլի հիյէթիլինտէ, սըհիյէ իտարէսի, գօլէրա վուգու պուլան իտէնէլլէրին միւնէրէտա վէ թէմիլ պիր հալէ վաղ օլունմաթըն հալիլ թէտա պիրի իթթիլաթիլ իթթիլալ իլլէտի, վէ Սընալուտ քէօյ վէ ճիլար քէյլէլինտէ գօլէրալըլ հէյնէթիլ օլան խաթալալըլարըն թասաթիլիլ պիր թապիլիլ մաթաթէ հալալէ իթտի:

Ումուրու սիհիյէլի պէլէտիլ իտարէսի, մայթիլինտէ օլան թապիլլէրտէն պիլ ինի, միւնիլլէլիլ թապիլ պէ թէրֆիլ իլլէ, իշպու իքի նէֆէր մէմուրու մաթաթալը, օլ վաղըլմ տուն պէրու գօլէրա վէ եաթաալ գօլէրա հիյէթիլ օլան խաթալալըլ տան թուլուրալարըն թասաթիլ, վէ անիլլիլ, իշպու սօն խաթալալըլ իլլէ հիւպիր կէտա միւնտէպէթի օլմայան խաթալարտան թէֆրիլ իլլէ մէշուլ օլուլլէր:

Իշպու վուգուաթըլըլ կիթ կիտէ չօղալմալըլ իլլէ, էվլէլլէրի վաղը օլան հալլէրտէ հիւսին սէմէրէսի կէօլիլլիլ օլան թէմիլլիլ ուսուլ վէ գայիտէ սայէսինտէ մաթըլ օլունտան մուլաֆիթալիլլէթին հուսուլ բէլիլ օլաճաղը զանն օլունտա իտի: Գաղմը բաշանըն աղալըլարընտա պիր գալ քիլիլին եալընըլմա թուլուրալ տուլու կէօլիլլէրէք, հալը հաղըլը միւշքիլլէթիլ տիր:

Սեպտեմբեր 21 տէն 28 է գաաար պու թուլուրալարտան պաշալ քիլմէ թուլուրալարըլ, Գաղմը բաշա վէ իլլին ճամիլ վէ Սընալըլ չէյաթէ բէք աղ թուլուրալ օլմիլ իտի: Ֆաղաթ, մահը մէք քիւրու 24 իւնիլ կիւնիլ, Գաղմը բաշաալ 47 քիլիլ գօլէրաթան թուլուրալ, 21 քիլիլ սի վէթաթ, վէ սեպտեմբեր 27 տէ 30 քիլիլ թուլուրալ 30 ու վէթաթ իլլէտիլ:

Իշպու խաթալալըլ, աշվալը սիհիյէճէ էտաա տէրէճէտէ օլուդու ճիհէթէ, բայթաթիլըն էն մուսալ թարալը օլան իշ պու մահէլլէրտէ քէպիլ ինիլիլար պուլմագտան, իգթիլալի հալալէ, պիլարէ էհալիլէ մուսալէնէթ իլլէմէք իշին, ումուրու սըհիյէլի պէլէտիլէ միւսիլիլին իգթաամաթը իլլէ, թապիլալէր թէրթիլալ զըլլընտա:

Սեպտեմբեր 27 տէ Սընալըլ չէյաթէ պիր թապիլալ վէ պիր տէ էհաղաթը թէրթիլալ օլարաթ, հօկտեմբեր 3 տէ տախի, պուլմարա սայիլ իշ թապիլալ եարտըմը վէրիլտի:

Սեպտեմբեր 21 տէ, Սընալուտ քէյլիլնտէ օլունտա կիպիլ, պիր թապիլալ տէ Սա մաթիլաթա վաղ օլունտա, վէ 23 տէ Գաղմը բաշաալ պիր թապիլալ տէ օրթ թուլուրալ վէ պիր տէ էհաղաթը վէ սեպտեմբեր 27 տէ Գաղմը բաշա պիր թապիլալ վէ պիր տէ մուսալին զօնուլուտ: Շիմուի պահա իտէճէյիլ չաթըրլարտա, հօկտեմբեր 1 տէ պիր նաղըլը թապիլալ վէ իքի եէրիլ թապիլալ վէ պէլ մուսալին քի, պուլմարըն իլլէլի հօկտեմբեր 1 տէ վէ տիկէր իքիլ 3 տէ թապիլին օլունտալու կիպիլ իքի տէ էհաղաթ զօնուտ:

Իշ պու թապիլալ, մէքթէպիլ թըպալիլէ թապիլալլէրտէն վէ մէքթէպիլ մէքթէպիլինտէ իլլէրտէ օլան շալիլարտանտան միւրէքքէպ օլունտալըլըլ հալալէ, իշպու կէնճ թապիլալ, պու իլլէթիլ միւշքիլլէ զարալալ սուրէթտէ իծրա իլլէյօլլալ:

Պէլքի բայթաթիլալ տաղըլալիլ իլլ օլան գօլէրա հաթալալըլ միւնտապիլլէ իլլէ իթթիլալ լաղըլ կէլէն թէտապիլիլ իտարէսիլէ մէմուր օլունտա իւզըն, օլ էսնաաա սիհիյէ մէհիլիլին իքի աղալարտան վէ իքի տէ ումուրու սիհիյէլի պէլէտիլէ մէհիլիլինտէն վէ պիր քիլիլ տէ օլունտալիլ հիւսալունտէ սիհիյէլէ մէհիլիլինտէն վէ պիր տէ պահիլլէ թապիլալինտէ միւրէքքէպ վէ ումուրու սիհիյէլի պէլէտիլէ միւսիլիլ Սալիհ էֆէնուլիլին թահիլը ըլլաթէթինտէ օլարաթ, Պարթիլլէթի էֆէնուլիլ վէ Մ. Նարանիլի վէ Տալուտ էֆէնուլիլ վէ Պէլիլալ էֆէնուլիլ տի վէ Սէրիլալ պէլ վէ Սայիլ էֆէնուլիլինտէ միւլէլլէր օլան զօլիլիլինտէ մաթաթա, զալթըլ հաղըլլէթի Սատալ ըլլէթէնահիլինտէ էմիլ ալիլ իւզըն, Գաղմը բաշա մահէլլէրտէ իթթիլալ օլունտալըլ թէտապիլիլ միւնտալլէլէ մաթաթալէ մէշուլ օլունտա:

Գօլիլիլինտէ մէքթէպիլ, սեպտեմբեր 29 տան պէրու, տայիլալ աղալ իծթիլինտէ իլլէյէլլէրէք, պիրիլինտէ թէտապիլիլ էհէմմիլ օլարաթ, ամիլլէ վէ համմալարըլ, քիւլլէլլէթ իւզըն իսքեան իթթիլլէրի վէ օլունտա խաթալալըլ շիտաթիլլէ թէլէֆաթը մուհիլ օլաճաղը խաթալարտան չըգարա մագ օլունտա: Պապը Սէրաքէլիլ, Օգմէյաթանըն թէքէլլէր իւզըլլինտէ անէլիլ իսքեան իթթիլմէք իշին իգթիլալ իթթիլի սայլուտ չաթըլըլ գուրապիլմէքտէն էվլէլ, ճէմաալ թը մէքթէպիլինտէ պիր մըգաթը կիճէ աղըլ հալաթա եաթիլըլ, վէ պիր պաղըլմա իշպու մուսալալարալ հալէրաղմէն, ֆէրաթը կիճէ վէ կիւն տիւլ իլլէ օլ վաղըլթա գաաար իլլարադըլլընտէ 300 քիլիլ տէն տնճաղ ալ թըր խաթալալըլ տիւլալ օլունտա:

Պաղըլըլ սօլրա:

Թէրաֆըլըլ վարիտ օլան պիր վարալալ տըր:

Մեծապատիւ Տէր. Նիկայ ամսոյ 26 ին կիրակի օրը,

Հայոց Ֆէրի գիւղի գերեզմանատեղին սըրտաշարժ հանդէս մը կատարուեցաւ Հայ քերդողին, Մ. Պէլիլթալէանի մահարձանին վրայ:

Հոն, մեր կենդանի բանաստեղծներէն մէկ քանին, ընտրեալ խումը մը աշխոյժ ու աղղատէր երիտասարդաց, քանի մը լրագրասպետներ, կանայք, պատկառելի ծերունիներ ներկայ գտնուեցան:

Թէպէտեւ ազգիս նշանաւոր անձինքը պէս պէս արգիլքներու պատճառաւ էին կըցած ողորմ հանգիստ իրենց յարգելի ներկայութեամբը պատուել, բայց նոցա ազգասիրական իղձերը մեզ ընկերակցին մինչ ի գերեզման անդր:

Իսկ վաւարալ Օտեան էֆէնուլին հողըլըլ թուլթ մ'ուզըր էր առ ստալալընտա իւ հետեւաբար սու մասնաժողովը եւ Հայ երիտասարդաց, գովալմնոցա աշխու մոտալմիլըն եւ արտառնը հոսեթիլ ի յուշ իւր սիրելի բարեկամին, անմահին Պէլիլթալէանի:

Սըն թուլթը, գոր կը հրատարակնէք այսօր, մահարձանին վրայ կատարուող հանդէսը բացաւ, ու ընդհանուր ծախա հաքաթիլամը ընդունուեցաւ:

Կ. Պօլիս 27 Սեպտ. 1874

Վ. Սէֆեան

Ազնիւ Աճէմեան էֆէնուլի. Օրագրին մէջ ձեր հրաւերը կարգացի Պէլիլթալէանի շիրմը փառաւորելու համար իր մահուան տարեգարծի օրը: Օրհնեալ ըլլալով որ սոյն մոտալմիլին յղաքաւ: Օրհնեալ ըլլալով գուր Հայ երիտասարդներ, որ այդ միշտ երիտասարդ բանաստեղծին յիշատակը կը մեծարէք, անոր որ ամենէն գեղեցիկ տիպարն եղաւ Հայրենասիրութեան եւ հանճարոյ: . . .

Աւա՛ղ, եւ երբ գուր իր գերեզմանին շուրջը կը բողբոլէք Ձեր սիրոյն հաւատարմը յորդակելու համար առ պիր որ իր հողովը միշտ ներկայ է մեր մէջ, իր մտերմ լալերակամը մին եւ թեւեւ մոտալմիլըն, պիտի չըրիտայ հոն գտնուիլ ու պիտի չըկրտայ իշպալարը կը մեծարէք, անոր որ գերեզմանը: Այլ ուր եւ կոյէ գինքն այլուր անտըրքիլի հարկը, իր սիրտն ու մոտալմիլըն հոն կը թափի, հոն կը թախալի եւ հոն կ'արտասուէ ձեզի հետ, ս'ըրեթիլը իմ բարեկամս:

Միայն ի՞նչ այդ օրն որ ընտրեցիք իրեն հայ զգայուն երիտասարդութեան վաշտէլ հանդէս օր, չըմոցըլըլ ասկէ ետեւ ալ եւ ամեն տարի նոյն օրին հոն հաւաքուէր հայ երիտասարդութիւնը խոր լուրն ընդունելու համար այն ներշնչմունքը զոր եւ ինքս միշտ դուռ եմ այդ գերեզմանին քով ամեն անգամ որ իմ բանակալան այդ յետին բնակարանին այց եմ կ'աւանտալմիլըն այն յոյսերուն զոր միասին կը մոռցանէինք եւ որոնց քանին ավա՛ս մարեցան անկէ ի վեր, եւ միշտ լաւ եմ, իրեն թէ գիւս լալիլ իր գեւրեզմանին խորունկէն, այն ազալալըլ զոր ամենէն առաջ հրնչիլուց եւ որ չը պիտի մարի անի « եղբայր երբ մնըք: »

Թո՛ղ այս աղալալը միայն մնը հալըս ուղղօն եւ ամալալըլ մեր սէրն իւրարու հետ, մենչեւ որ դայ օր մը ուր Հայ ժողովուրդն ամբողջ կարօղ ըլլալ կրկնուի, արեւելքի բոլոր ժողովուրդաց « եղբայր երբ մնըք: »

26 Սեպ. 1874 Պօլիս:

Գ. Ս. Օտեան

ՍՍՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻԼԻՐ

Վիկտոր Գ հոկտ.

Աւաթիլալ հիւքիւմէթիլինտէ իտարէսի զէթաթ օլան Ապընտըլլէրտէ պէյաննա նաղալըն, 2էք միլլէթիլինտէ, Նիկայանտէ հազգընտա օլան թէքիլլէրիլ, թահիլը թէքիլլէրիլ պընտալլէճէք տիր: Ղաղէթալի մէքթէպիլ, Աւաթիլալ մէմալլէրտէ օլունտան քեաֆէիլիլ միլլէթիլիլ սէրպէլմէճէ ամիլ վէ հաթէթէ իլլէտիլալ, մէմալլէր իլլէրիլալ թիլլէլինտէ իլլէն եէնի պիր գուլմէթ սալըլաճալընը իլլա իլլէթիլ տիր:

Ալէմանտա թարաֆիլլէրիլ օլան ֆըրգա, հալըլ հաղալարտան իւշուտա կէօլիլլէլ յօր:

